

Konjunkturläget kvartal 2 2020

Smittspridningen av Covid-19 har slagit hårt mot svensk ekonomi. Enligt konjunkturinstitutets (KI) senaste bedömning förväntas BNP krympa innevarande år och landa på -4,8 procent. Samtidigt ökar arbetslösheten och prognoserna pekar mot en arbetslöshet på omkring 11 procent 2021. Detta trots att storskaliga stödpaket har sjösatts i syfte att undvika dels en konkursvåg inom näringslivet, dels massarbetslöshet. Trots det bekymmersamma läget finns tecken på att ekonomin så sakteliga återhämtar sig och såväl efterfrågan som produktion ökade något under sommaren. Inför hösten är läget emellertid mycket osäkert och prognoserna gällande svensk ekonomis framtid präglas av ambivalens.

Konjunkturläget avspeglar sig i den av KI framtagna barometerindikatorn, vilken baseras på svar från företag och hushåll. Hänsyn tas till faktorer som orderstock, försäljning, nulägesbedömning och framtidsutsikter. (Ett värde över 100 indikerar att konjunkturläget är starkare än normalt, medan ett värde under 100 visar det motsatta.)

Konfidensindikatorn och Barometerindikatorn

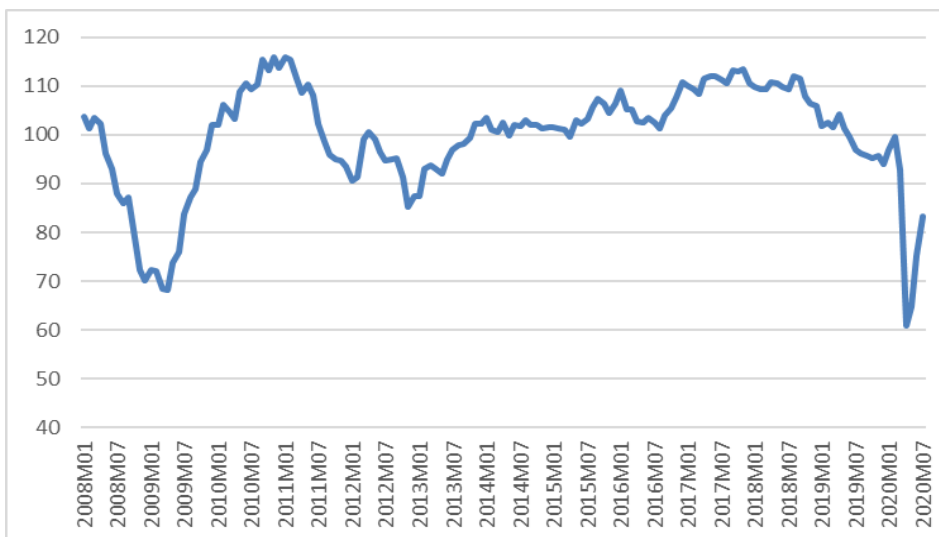
är tagna från *Konjunkturbarometer*, en enkätundersökning till företag och hushåll som utförs varje månad av Konjunkturinstitutet.

Konfidensindikatorn är en sammanvägning av företagens svar på frågor om bland annat orderstock, försäljningsvolym, nulägesomdöme och förväntningar.

Barometerindikatorn sammanfattar konfidensindikatorerna för näringsliv och hushåll och tas fram enbart på riksnivån. Syftet är att fånga stämningensläget i den svenska ekonomin.

Värden över 100 respektive 110 motsvarar en starkare respektive mycket starkare ekonomi än normalt. Värden under 100 respektive under 90 visar en svagare respektive mycket svagare ekonomi än normalt.

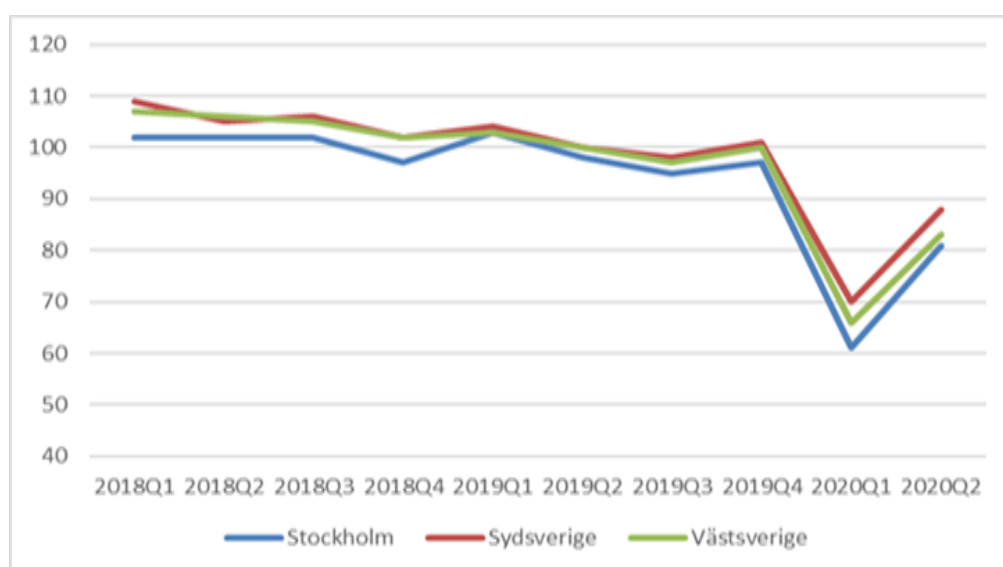
Barometerindikator januari 2008 – juli 2020, Säsongsrensade värden

Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

Barometerindikatorn föll med 34 enheter från mars till april och hamnade på den lägsta nivån sedan mätningarna inleddes 1993. Indikatorn befann sig i april på ungefär 60, vilket är klart under det lägsta värde som uppmättes under den senaste internationella finanskrisen 2008–2009. I slutet av våren och under sommaren förbättrades dock läget något och i juli månad hamnade barometerindikatorn på 83. KI ser detta som ett tecken på att efterfrågan och produktion så sakteliga återhämtar sig. Med detta sagt råder det fortfarande mycket svagare konjunktur än normalt och det kommer sannolikt att dröja innan svensk ekonomi hamnar i vad som kan betecknas som normalkonjunktorellt läge.

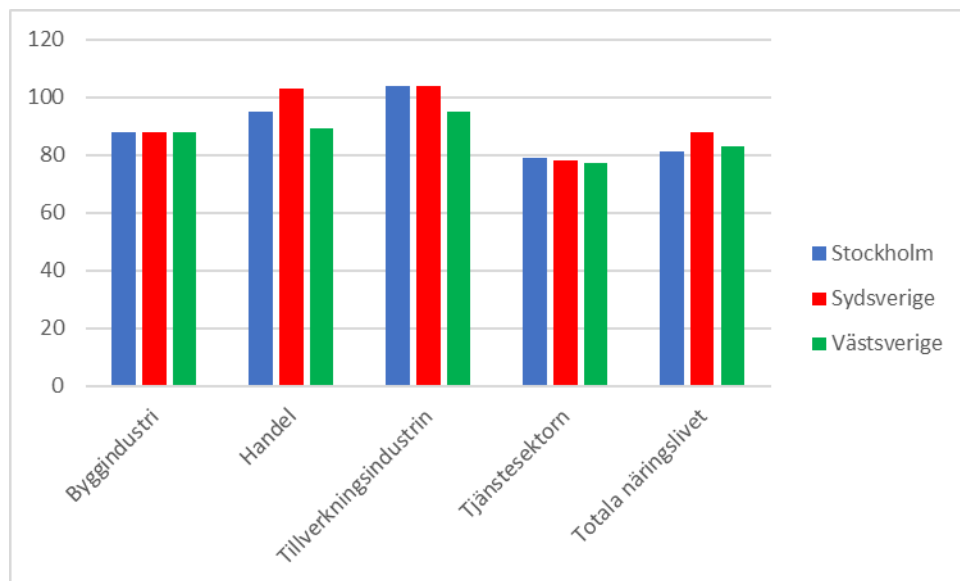
Konfidensindikatorn kvartal 1 2018 – kvartal 2 2020, säsongsrensade värden

Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

Regional konjunkturstatistik publiceras kvartalsvis och baseras på konfidensindikatorn (se faktaruta) för Stockholm (Stockholms län), Sydsverige (Blekinge och Skåne län) och Västsverige (Hallands och Västra Götalands län). Samtliga regioner upplevde ett kraftigt fall under mars och april, efter en marginell uppgång i början av året. Under det andra kvartalet skedde dock en återhämtning i samtliga tre regioner (se diagram ovan). I nuläget är konjunkturläget starkast i Sydsverige och svagast i Stockholm, även om skillnaden mellan de tre regionerna är ringa. Differensen kan framförallt förklaras av den regionala näringslivsstrukturen.

Betydande andelar av den privata serviceproduktionen är koncentrerad till Stockholms området, vilket förklarar det faktum att det lägsta indikatorvärdet uppmättes i den aktuella regionen. Som framgår i diagrammet nedan är konjunkturläget mest problematiskt inom den privata tjänsteproduktionen i samtliga tre regioner. För västsvensk del är utvecklingen inom industrin emellertid särskilt betydelsefull för det samlade konjunkturläget, och en fortsatt återhämtningen kommer att påverkas av industrikonjunkturen i Sverige och omvärlden. Efterfrågan på exportmarknaden är över lag betydelsefull för den västsvenska regionen, då såväl exportorienterad produktion som godstransport i hög grad är lokaliserad till västra Sverige.

Konfidensindikator, kvartal 2 2020, säsongsrensade värden

Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

I skrivande stund uppger KI att det skett ett påtagligt lyft inom tillverkningsindustrin och byggverksamheten, medan läget fortsatt är problematiskt för delar av den privata tjänstesektorn. I Stockholm och Sydsverige råder normalkonjunktur inom industrin medan läget är marginellt sämre i Västsverige, vilket förklaras av ovan nämnda exportberoende. Återkommande nedstängningar i för svensk del betydelsefulla handelspartners är sålunda problematiskt för det västsvenska näringslivet. En återgång till normalläge och avveckling av efterfrågehämmande restriktioner i omvärlden förväntas därför ha en oerhört positiv inverkan på den västsvenska industrikonjunkturen.

Arbetsmarknadsläget

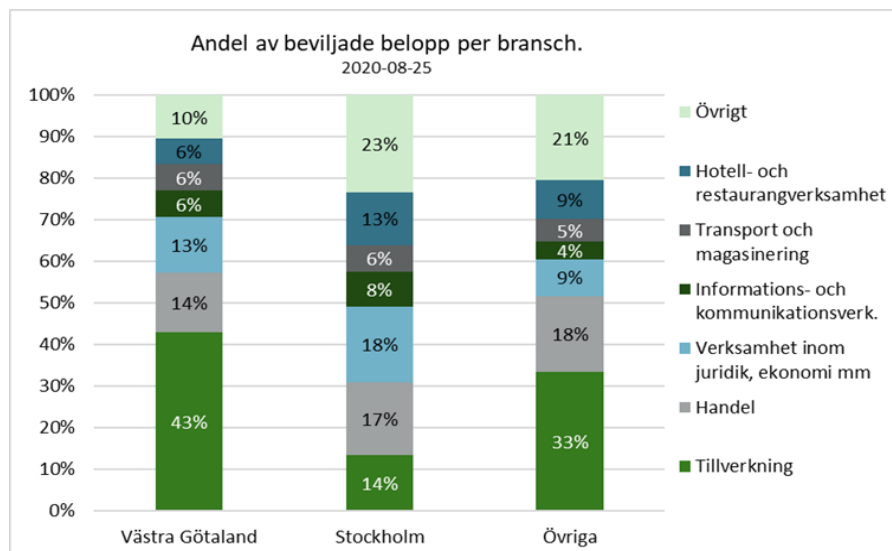
Arbetsmarknadsläget är oerhört problematiskt i nuläget. Arbetslösheten ökar stadigt och en växande grupp unga vuxna riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet. Den höga arbetslösheten inom gruppen unga vuxna förklaras bland annat av att de har jämförelsevis kort arbetslivserfarenhet, begränsad utbildningsbakgrund och ofta erhåller osäkra anställningsvillkor som exempelvis timanställning. De osäkra anställningsvillkoren gör att de oftast inte omfattas av statligt stöd för korttidsarbete eller varsel.

I slutet av juli innevarande år uppgick arbetslösheten i Västra Götaland till 8,8 procent (9,2 procent i riket som helhet), vilket är hela 2,6 procentenheter högre än motsvarande månad 2019. Som framgår i tabellen nedan finns vissa inomregionala differenser vad arbetslösheten beträffar, då arbetsmarknadsläget är mest gynnsamt i Sjuhärad och minst gynnsamt i Fyrbodalen. Jämfört med juli 2019 har emellertid den största ökningen vad arbetslösheten beträffar ägt rum i Göteborgsregionen.

	Antal arbetslösa, juli 2020	Andel av arbetskraften (16–64 år) juli 2020	Förändring jämfört med juli 2019 (procentenheter)
Göteborgsregionen	47 034	8,6%	+3,0
Fyrbodalen	13 534	10,2%	+2,2
Skaraborg	10 601	8,0%	+2,0
Sjuhärad	8 669	7,6%	+1,9
Västra Götaland	77 767	8,8%	+2,6
Riket	478 081	9,2%	+2,3

Enligt arbetsförmedlingens prognoser kommer den öppna arbetslösheten att hamna på omkring 11 procent under 2021 och det mesta talar för att det besvärliga läget på arbetsmarknaden kommer att fortgå under ett par år. Detta trots sjuösättandet av storskaliga överbrygningsprogram, som exempelvis stödet till korttidsarbete. Fram till den 25:e augusti hade 27,7 miljarder utbetalats för finansiering av korttidsarbete i riket som helhet, varav 7,3 miljarder tilldelades företag med säte i Västra Götaland. Fördelningen av utdelat stöd för korttidsarbete

per bransch varierar i olika landsdelar och speglar den regionala näringslivsstrukturen (se diagram nedan).

Det finns i nuläget vissa ljus i tunneln på arbetsmarknadsområdet, vilka är värda att framhålla. För det första har en påtaglig inbromsning av arbetslöshetstillväxten skett i Västra Götaland under augusti månad. Därtill har antalet varsel successivt minskat sedan i våras. På samma sätt som det råder stor osäkerhet gällande den ekonomiska tillväxten kommande månader råder stor osäkerhet inför framtiden vad gäller jobbtillväxten.